

חוברת עזר
להוראת חומש ויקרא

פרשת שמיני

החוברת הופקה במיזם משותף של מינהל החינוך הדתי
מכללה ירושלים ותלמוד תורה מורשה
ע"פ תוכנית הלימודים בתורה של בית הספר היסודי הממלכתי דתי

ירושלים עיה"ק, התשע"ה

כל הזכויות שמורות
מותר להעתיק ולצלם ללא מטרות רווח
תלמוד תורה מורשה ירושלים
ת.ד 34055 ירושלים, 40'91

כתיבה: הרב גדי שר שלום
צוות היגוי ועריכה: הרבנים הלל פלסר, עמוס נתנאל, רפאל וסרטייל, דביר שפרן
סדר: הרב משה קפלן

תוכן העניינים

5 פתיחה

פרק ט

8 פתיחה למעשה היום השמיני

12 הקרבת קרבנות אהרן

14 הקרבת קרבנות העם

15 ברכת אהרן ומשה וגילוי השכינה

19 המסרים העולים מפרק ט

פרק י

21 מות נדב ואביהוא

24 איסור אבלות לכהנים

26 איסור שתיית יין ושכר לכהנים

27 אכילת קרבנות היום השמיני

29 שריפת שעיר החטאת של ראש חודש

32 המסרים העולים מפרק י

פרק יא

35 בעלי חיים המותרים והאסורים באכילה

37 החיות הנאכלות והחיות האסורות

40 המותר והאסור בבעלי החיים שבמים

40 העופות האסורים

41 האסורים והמותרים בשרץ העוף

42 בעלי חיים המטמאים במותם

42 טומאת נבלה

43 שמונה שרצים שנבלתם מטמאה

44 דברים המקבלים טומאה ושאינם מקבלים טומאה

46 נבלת בהמה טהורה מטמאה

47 איסור אכילת שרץ

48 חתימת דיני מאכלות אסורות ודיני טומאה

50 המסרים העולים מפרק יא

51 סיכום פרשת שמיני

פתיחה

בראש חודש ניסן, לאחר שבעת ימי ההכנה - ימי המילואים, הגיע היום המיוחל - היום השמיני. באותו יום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ (גמרא מגילה י עמוד ב), שכן ביום זה נקבעה השראת השכינה במשכן ה' ונתקיים בישראל "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה, ח).

ביום זה הקריב אהרן קרבנות בשבילו ובשביל העם.

קרבנות אהרן: עגל לחטאת ואיל לעולה.

קרבנות העם: שעיר לחטאת, עגל וכבש לעולה, שור ואיל לשלמים ומנחה.

בניגוד לשבעת ימי המילואים בהם עבד משה לבדו, ביום השמיני הוטלה העבודה על אהרן (בניו סייעו לו בקבלת הדם ובהולכתו), מלבד תמיד של שחר ושל בין הערביים, הקטרת הקטורת של שחר והדלקת המנורה שנעשו על ידי משה.

גדולתו של היום השמיני

ביום זה ירדה אש מן השמים ונתקיים בישראל "וַיִּכְבֹּד ה' מֵלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן" (שמות מ, לד), ואש זו אכלה את הקרבנות. ליום גדול זה השתוקקו ישראל במשך שנים רבות, מיום פטירתו של יעקב אבינו ועד עתה, כשנה לאחר יציאתם ממצרים. וכך אמרו חכמינו ז"ל במדרש **שמות רבה** (ח, ט) על דברי יעקב לפני מותו: "הֲיֵהָ אֲנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹקִים עִמָּכֶם" (בראשית מח, כא):

"וְהָיָה אֱלֹקִים עִמָּכֶם" - וכי תעלה על דעתך כשהיה יעקב אבינו חי לא היה הקדוש ברוך הוא עם בניו? אלא כך אמר להם: עתיד הוא

לומר לכם 'ועשו לי מקדש' והוא יורד ומשרה שכינתו בתוכם,
שנאמר: 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'."

לאחר מכן, בעמדם על הים אמרו בני ישראל "מִקְדָּשׁ ה' כֹּונֵנוּ יָדִיד" (שמות טו, יז), ומשנדרשו לתרום לבנין בית ה', תרמו בני ישראל בהתלהבות רבה מהדברים היקרים ביותר שברשותם. וכך כתב הנצי"ב (פסוק ו):

"בבא יום התראות גילוי שכינה שלזה היה תכלית תשוקתם [של ישראל], וכדאיתא בשיר השירים רבה (א, ב) על הפסוק 'משכני...' - להוסיף היו ישראל אחרי שכינה."

לאור זאת נלמד פרק זה באוירה חגיגית, שמחה ומרוממת.

השראת שכינה וגילוי כבוד ה' בענן ובאש הינם מושגים מופשטים, על כן בבואנו לתאר את גדולתו של היום נפשט את הדברים כדלהלן:
א. נסביר שהשראת השכינה היא תוצאה של אהבת ה' לעמו. כשם שאב האוהב את בניו חפץ להימצא בקרבתם, כך ה' יתברך חפץ לדור בין בניו.

הלימוד על אהבת ה' לבני ישראל הוא לימוד השייך להוויית חייהם של הילדים וחשוב לבנין הנפש שלהם, על כן נרחיב על כך את הדיבור ונציין ביטויים מעשיים של אהבה זו: דיבור ה' עם משה מבין הכרובים, ברכת ה' לישראל, השגחת ה' עלינו ושמירתו אותנו מן האויבים, קבלתו ברצון את קרבנותינו וכפרתו על חטאינו.

ב. נדבר על הציפייה והשמחה של בני ישראל עם התחלת העבודה במשכן. מעתה יוכלו להקריב קרבנות לפני ה' להתקרב אליו, להתחזק בעבודתו ולשוב לפניו בתשובה שלמה.

עבודתו של אהרן ביום זה

עבודתו של אהרן ביום הגדול, היום השמיני, בו התחיל את עבודתו כמשרת לפני ה' וככהן גדול המכפר על ישראל, היתה מלווה בהתעלות

פתיחה

נפש אדירה. אמרו חכמינו ז"ל (ספרא מכילתא דמילואים א, לח) על עבודת אהרן ובניו בשבעת ימי המילואים:

"ויעש אהרן ובניו' - ששים ושמחים כששומעים דברים לקבל מפי משה כשומעים מפי הקדוש ברוך הוא".

על אחת כמה וכמה שביום השמיני עשו אהרן ובניו את עבודתם בשמחה, באהבה ובהתעלות הנפש.

התעלות ישראל ביום השמיני

על ההתעלות המופלאה שחווה העם ביום זה, אנו למדים מדברי חכמינו ז"ל (ספרא שמיני א, ו):

"זה הדבר אשר צוה ה' תעשו' - אמר להם משה: אותו יצר הרע תעבירו מלככם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום... ותהי עבודתכם מיוחדת לפניו, דכתיב: 'ומלתם את ערלת לבנכם... כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים ואדני האדונים'..."

מדברי חכמינו ז"ל אלו אנו למדים מספר דברים על דרישת משה מהעם לשוב אל ה':

- א. בני ישראל נדרשו לשוב בתשובה בהסכמה וברצון.
- ב. תשובת בני ישראל במעמד זה לא היתה רק על חטאים פרטיים אלא היתה הרבה יותר יסודית, בכוחה להעביר את פיתויי היצר מהלב.
- ג. עבודת המשכן צריכה להיעשות מתוך יראת ה' והכרת גדולתו.

בני ישראל מלאו אחרי דברי משה, ואכן נתקיימו דבריו לבני ישראל, אש ירדה מן השמים ונראה אליהם כבוד ה', והיתה שמחה גדולה לפני הקדוש ברוך הוא ולפני בניו.

פרק ט

בפרקנו ארבעה נושאים עיקריים:

1. פתיחה למעשה היום השמיני
2. הקרבת קרבנות אהרן
3. הקרבת קרבנות העם
4. ברכת אהרן ומשה וגילוי השכינה

פתיחה למעשה היום השמיני (פסוקים א-ה)

נאמר בפסוק א: "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי..."

היום השמיני בא לאחר שבעת ימי המילואים וחל בראש חודש ניסן (שבעת הימים התחילו בכ"ג באדר והסתיימו בכ"ט באדר, כנזכר בפרק הקודם). בשבעת ימי המילואים נתחנכו אהרן ובניו לכהונה ולעבודה וקרבנות היום השמיני באו כקרבנות חובה להשראת השכינה בישראל וכפרש": "להשרות שכינתו במעשה ידיכם לכך קרבנות אלו באין חובה ליום זה".

"קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל"

משה קרא לאהרן ולבניו ויחד עימם גם לזקני ישראל. נדגיש שמשה שמח מאד בהזמנת אהרן למילוי תפקידו, כמובא במדרש תנחומא (שמיני ג): "שכשם ששמחת לי בנדולתי, כך אני שמח לך בנדולתך".

נשאל: מדוע קרא משה לזקני ישראל, הרי ממילא כל העדה קרבה לאוהל מועד?

ניתן להביא שלוש תשובות לשאלה זו:

א. נוכחות הזקנים באה ליקר את מעמדו של אהרן, כמבואר **במדרש תנחומא ישן** (שמיני ה): "ולמה אל זקני ישראל? בשביל לגדלו בפני הזקנים".

ב. תפקידם של הזקנים היה לסמוך את ידיהם על הקרבן, וכדברי **הכלי יקר**: "מסתמא עשו בו ככל התורה המפורשת בפרשת ויקרא בחטאת הקהל, על בן קרא לזקנים, ואף על פי שלא נזכר כאן שסמכו ידיהם, מכל מקום מסתמא עשו הסמיכה".

ג. נוכחות הזקנים נועדה לחלוק כבוד לזקנים ביום הגדול, יום גילוי השכינה בישראל, כמו שכתב **הנצי"ב**: "כאן לא היה הקריאה בשביל איזה ענין, אלא לחלוק כבוד, וכדתניא בתורת כהנים שכיבד בזה משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל... והוא דקראם היום לכבוד כאשר אז היתה שמחה גדולה לישראל של הורדת גילוי שכינה... על בן היה הדבר בעתו לחלוק כבוד ביום טובה את המכובדים שבישראל".

נאמר **בפסוק ב**: "וַיֹּאמֶר אֵל אֶהְרֹן קח לך עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחִטָּאת..."

כתב **רש"י**: "קח לך עגל – להודיע שמכפר לו הקדוש ברוך הוא על ידי עגל זה על מעשה העגל שעשה".

לאור דבריו נאמר שכאן השלים אהרן את תשובתו על חטא העגל, וכדברי **הרמב"ן** (בפסוק ו): "היה החטא ההוא קבוע לו [לאהרן] במחשבתו, בענין שנאמר: 'וחטאתי נגדי תמיד'".

נזכיר שחטאו של אהרן בעגל נעשה מתוך כוונה טובה לעכב את המעשה כמה שיותר, כדברי חכמינו ז"ל בויקרא רבה (ו, ג), וכדברי **האברבנאל**:

"והנה אמר, שיהיו שניהם [העגל והאיל] תמימים, להניד שמה שנכשל אהרן בעוון העגל לא היה לכוונה רעה חלילה, כי בתום לבבו ונקיון כפיו...".

”וַאִיל לְעֵלָה תְּמִימָם וְהִקְרַב לְפָנַי ה'”

לפי דברי הנצי”ב בפרשת תצוה (כט, א), שהקרבות מסייעים לאדם להתקדש, נסביר שעל ידי הקרבת האיל התקדש אהרן. כך עולה גם מדברי האברבנאל כאן: ”שאחר שנכפר עווננו נקרב אל האלקים ונדבק בו באמצעות עולתו”.

ועוד כותב האברבנאל: ”ואולי שהיה האיל לזכרון העקידה ואילו של יצחק”.

לאור זאת נאמר שהקרבת האיל הביאה את אהרן לאהבת ה' גדולה בהזכירה לו את גילוויי אהבת ה' שהתגלו בעקידת יצחק.

נאמר בפסוק ג: ”וַאֲל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר...”

משה מצווה את אהרן לצוות את בני ישראל כדי לכבדו, וכדברי האברבנאל:

”והנה ציוה את אהרן שידבר אל בני ישראל על קרבנותיהם, ולא ציוה אותם משה מעצמו בהיות כולם לפניו, כדי לכבד את אהרן”.

טעם נוסף לכך שדווקא אהרן התבקש לדבר עם העם, מביא הנצי”ב:

”ולא דבר משה בעצמו, כאשר התקרות ישראל לאניהם שבשמים על ידי העבודה נעשה באמת על ידי אהרן ובניו, לכן הרגיל משה לאהרן שיהא הוא המצוה”.

בעקבות דבריו נסביר לילדים שמשה ציוה את אהרן לדבר אל העם כדי שידעו הכול שאהרן משפיע עליהם להתקרב אל ה' על ידי עבודתו.

”קָחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימָם לְעֹלָה”

בקרבנות אלו השלימו גם ישראל את תשובתם על חטא העגל, כמבואר בכלי יקר.

נאמר בפסוק ד: ”וְשׂוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבַּח לְפָנַי ה' וּמִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן... בִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם”

המנחה המדוברת בפסוק היא מנחה מיוחדת ליום זה, כפי שכתב החזקוני, ועל אף שלא מוזכר שנתנו במנחה זו לבונה, הרי שנתנו בה גם לבונה, כפי שהוזכר בפרשת ויקרא, ובלשון החזקוני: "... ובן שנינו בפרק כל המנחות באות מצה, לרבות מנחת שמיני ללבונה".

לפי המקורות שהזכרנו בפרשת צו, שאיל המילואים בא כדי להודות לה' על השלמת עבודות היום והורדת השכינה לישראל, הרי שגם כאן נוכל לומר שהשור, האיל והמנחה באו לשם הודאה על סיום סדר עבודות היום השמיני, ומתוך כך גילוי שמו יתברך במשכן לעיני כל ישראל, וכפי שכתב רש"י כאן: "להשרות שכנתו במעשה ידיכם לכך קרבנות הללו באין חובה ליום זה".

נאמר בפסוק ה: "וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד..."

פסוק זה בא להגיד שבחם של ישראל שעשו כל מה שציוס משה על פי ה'.

נוסיף ונאמר שפסוק זה גם מלמדנו שבני ישראל עשו את ציווי משה בזריזות ובלב שלם, כפי שכתב כאן יונתן בן עוזיאל: "ואזדרזון... וקמין בלב שלים קדם ה' [תרגום: והזדרזו... ובאו בלב שלם לפני ה']".

"וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי ה'"

נאמר בספרא (שמיני א, ה): "קרבו כולם בשמחה ועמדו לפניו". והוסיף הנצי"ב ראייה נוספת לזריזותם, שהשמחה באה לידי ביטוי גם בזריזות, וזוהי משמעות "ויקרבו": "וכך קריבה בהילוך לאיזה דבר משמעו - בזריזות יתירה וריצה, עד שהגיע לשם יותר מכדי הילוך בינוני". לאור דברינו בהקדמת הפרשה, נדגיש שהשמחה והזריזות שאפיינו את העדה לקראת ההתקרבות לפני ה' באו בגלל תשוקתם העזה שה' ישכון בתוכם.

וכך כתב הנצי"ב בהרחב דבר:

"שראה משה רבינו שישראל להומים לקיים עבודת הקרבנות שציוה

אותם ועומדים צפופים ומקוים לראות מה הענין הנפלא של התגלות השכינה".

לסיכום נציין את חלוקת הקרבנות בין אהרן והעם:
אהרן הביא מכספו עגל לחטאת ואיל לעולה,
עם ישראל הביאו מכסף הציבור שעיר לחטאת, עגל וכבש לעולה,
שור ואיל לשלמים, וסולת שמן ולבונה למנחה.

הקרבת קרבנות אהרן (פסוקים ו-יד)

נאמר בפסוק ו: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ..."

נשאל: מדוע ציוה משה את העדה על סדר העבודה, הלוא רק אהרן ובניו הצטוו על כך, ונשיב שאמנם אהרן נצטוו לבדו, אך סוף סוף הוא שליח העם ושלוחו של אדם כמותו, אם כן נחשב הדבר כאילו העדה כולה מקריבה.

מפסוק זה למדו **חכמינו ז"ל** (ספרא שמיני א, ו) שמשה רבנו דיבר על לב העם: "אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום".

מכיון שדרשה זו אינה פשוטו של מקרא, לכן לא נסמיד אותה למילות הפסוק, אך על כל פנים נוכל לתאר באופן כללי כיצד משה רבנו מעורר את העם לתשובה.

מכיון שהמושג 'יצר הרע' הוא מופשט, נאמר שבני ישראל נדרשו לעשות תשובה שלמה, לטהר את ליבם מכל נטיה רעה, כמו שנאה וקנאה, ולהתמלא באהבת ה' ויראתו.

נאמר בפסוק ז: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קָרֵב אֵל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֵת חֲטָאתְךָ וְאֵת עֲלֹתֶךָ..."

כתב רש"י: "קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה: למה אתה בוש, לכך נבחרת".

לאור דבריו נדבר על ענוותנותו הגדולה של אהרן, שחשב שאיננו ראוי לשרת לפני המלך. על אף שבמשך שבעה ימים התכונן אהרן לקראת היום הגדול, משהגיע היום חש שאיננו ראוי. אהרן עשה מלאכתו באימה וביראה ויחד עם זאת באהבה ובשמחה גדולה. בלימוד פסוקי ההקרבה (פסוקים ז-כא) נדגיש לילדים את יראת הרוממות שעמה אהבה ושמחה שליוותה את עבודתו של אהרן.

"וְכִפֵּר בַעֲדָךְ וּבְעַד הָעָם..."

כתב על כך החזקוני: "כדי שיבוא זכאי ויכפר על חייב...". כלומר הטעם לכך שאהרן צווה להקריב קודם את פר החטאת שלו ורק אחר כך את קרבנות עם ישראל, הוא כדי שיטהר עצמו בתחילה מעוונותו ומתוך כך יתפלל ויכפר על עם ישראל.

נאמר בפסוק ח: "וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת עֹגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ"

כתב הרמב"ן: "היה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתירא ממנו... לכך אמר: "קרב אל המזבח" - "ויקרב אל המזבח" - בזריזות. ומעם זה כי בעבור שהיה אהרון קדוש ה', ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בפרותיו, ולכך אמר לו... שכבר רצה אלוקים את מעשיו". כלומר כשנודע לאהרן שנרצה עוונתו, הלך בזריזות ובשמחה להקריב את פר החטאת.

אהרן קדוש ה' עשה מלאכתו בשמחה ובזריזות מתוך ציפייה והשתוקקות להשראת השכינה.

אהרן סמך את ידיו על עגל החטאת והתוודה על עוון העגל. נוכל לתאר את התשובה הגדולה שנעשתה בשעת הוידוי.

נאמר בפסוק ט: "וַיִּקְרְבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו..."

ביום זה עיקר העבודה נעשתה על ידי אהרן הכהן הגדול, אך גם בניו

השתתפו בעבודה: הם קיבלו את הדם והוליכו אותו למזבח. חכמינו ז"ל אמרו **בספרא** (שמיני א, א) שבני אהרן היו צדיקים וחסידים: "בניו שקולים לו בכבוד". מובן שגם הם עשו עבודתם באימה, ביראה ובתשובה שלמה.

נאמר **בפסוק יא**: "וְאֵת הַבֶּשֶׂר וְאֵת הָעוֹר שָׂרַף בְּאֵשׁ מְחוּץ לַמִּזְבֵּחַ"

חטאת זו הינה חטאת חיצונית, שכן דמה ניתן על המזבח החיצון ולא לעבר הפרוכת ועל קרנות המזבח הפנימי, אף על פי כן בשרה נשרף מחוץ למחנה, בשונה מבשר חטאת חיצונית רגילה שנאכל על ידי הכהנים. נציין שדבר זה נעשה בציווי ה' (רש"י כאן).

נאמר **בפסוק יב**: "וַיִּשְׂחַט אֵת הָעֶלְהָ..."

אהרן סמך את ידיו על ראש האיל כדין קרבן עולה (וראה ביצה כ עמוד א ורש"י שם).
נחזור כאן על דברי **האברבנאל** שהבאנו לעיל: "... לפי שאחר שנכפר עוונו נקרב אל האלוקים ונדבק בו באמצעות עולתו".

הקרבת קרבנות העם (פסוקים טו-כא)

משסיים אהרן את עבודת קרבנותיו ניגש להקריב את קרבנות העם.

נאמר **בפסוק טו**: "וַיִּקְרַב אֵת קָרְבַּן הָעָם..."

סדר הקרבת שעיר העזים לחטאת העם היה כסדר הקרבת עגל החטאת של אהרן, מלבד דבר אחד: בשר השעיר לא נלקח לשריפה אלא נותר לכהנים לאכילה.

נאמר בפסוק יז: "וַיִּקְרַב אֶת הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא כַּפּוֹ מִמֶּנָּה..."

סדר הקרבת המנחה הוא כדין מנחת סולת (ראה ויקרא פרק ב פסוקים א-ג).

נאמר בפסוק יח: "וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הָאֵיל זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעֶם..."

אהרן שחט את שור השלמים ואת איל השלמים של העם, ובניו קיבלו את דם השור ודם האיל והגישו לו את מזרקי הדם לזריקה על המזבח וכן את החלקים הראויים להקרבה.

נאמר בפסוק כא: "וְאֵת הַחֲזוֹת וְאֵת שׁוֹק הַיְמִין הִנִּיף אֶהְרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי ה'..."

אהרן אחז בידיו את החזות והשוקיים עם האימורים, והניפם לארבעת הצדדים, למעלה ולמטה. בכך הודה לה' על בריאת העולם ועל השראת שכינתו בישראל. בתנופה זו סיים אהרן את עבודת קרבנות היום השמיני.

"כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה"

התורה מדגישה את עבודתו השלימה של אהרן, שהשתדל כל העת לעשות את עבודתו בדיוק כפי שציווה משה על פי ה'. נוכל לתאר את שמחתם ורוממותם של אהרן ובני ישראל כשסיים אהרן את הקרבת הקרבנות וציפייתם העצומה להשראת השכינה במשכן!!

ברכת אהרן ומשה וגילוי השכינה (פסוקים כב-כד)

נאמר בפסוק כב: "וַיִּשָּׂא אֶהְרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם..."

כתב רש"י: "ויברכם – ברכת כהנים: יברכך, יאר, ישא".

עם סיום הקטרת הקרבנות נשא את ידיו וברך את העם ב'ברכת כהנים'. היתה זו ברכת הכהנים הראשונה בישראל.

נאמר בפרשת נשא (במדבר ו, כב-כג): "וַיְבָרֶךְ ה' אֶל מֹשֶׁה לְאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהָרֹן וְאֶל בְּנָיו לְאמֹר כֹּה תְבַרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאמֹר לְהֵם"

וּרְשׁוֹי שֵׁם מְבָאָר: "אֲמֹר לָהֶם - שִׁיחֵיו כּוֹלֵם שׁוֹמְעִים".

על פי דבריו נאמר שאהרן קיים את מצוות משה וברך את העם בקול גדול, באופן שכולם ישמעו.

ועוד כתב שם רש"י: "אמור - מלא, לא תברכם בחפזון ובהלות, אלא בכוונה ובלב שלם".

המילה "אמור" כתובה בכתוב מלא, ללמדנו שהברכה צריכה לבוא מתוך נחת ולא מתוך חפזון, ועליה להיות מלאה בכוונה ובלב שלם. אהרן ברך את ישראל בנחת ובכוונה, מתוך אהבה רבה לכל אחד ואחד. הכהנים מצווים לברך את ישראל 'באהבה', ואהרן, הלוא זו היתה מידתו, "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות פרק א, משנה יב).

במעמד זה הגיע העם למעלה מיוחדת של קדושה וטהרה ולב כולם היה לה' לבדו.

נוכל לדבר עם הילדים על "מה נהדר היה מראה כהן גדול" ביום זה, ועל המעמד הנפלא בו כל עם ישראל מתברכים בידי אהרן, בסיום עבודת הקרבנות במשכן בפעם הראשונה. "אשרי עין ראתה כל אלה".

נאמר בפסוק כג: "וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאֶהָרֹן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד..."

בגמר ברכת הכהנים נכנסו משה ואהרן למשכן ואחר כך יצאו וברכו את העם. רש"י מביא שני טעמים לכניסתם למשכן. נביא את הסברו השני של רש"י, שאהרן חשש שבגללו (עקב חלקו בחטא העגל) לא ירדה שכינה לישראל, "מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל". מפירוש זה עולים שלושה מסרים: א. צדקותו וענוותנותו של אהרן שתלה בעצמו את עכוב הופעת השכינה. ב. זריזותו של משה וזהירותו

בכבודו של אהרון ובני ישראל: "מיד נכנס משה..." ג. כוחה של תפילה, כשבקשו משה ואהרן רחמים - ירדה שכינה לישראל! נדגיש לילדים שה' סלח לאהרן וקיבל את תשובתו, שהרי בכל שבעת ימי המילואים שב אהרן בתשובה ולשם כפרה אף הביא עגל בן בקר לחטאת.

"וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם..."

כתב רש"י:

"אמרו - 'ויהי נועם ה' אלקינו עלינו', 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם'. לפי שכל שבעת ימי המילואים, שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נבלמים ואומרים למשה: משה רבינו, כל המורה שמרחנו, שתשרה שכינה בנינו ונדע שנתכפר לנו עוון העגל. לכך אמר להם: 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'", אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו".

- לאור דברי רש"י אלו נדגיש שלושה דברים:
- א. מה היתה ברכת משה ואהרן לבני ישראל.
 - ב. ציפיותם הגדולה של ישראל להשראת שכינה.
 - ג. ענוותנותו של משה כלפי אהרן אחיו.

"וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם"

בגמר הברכה נראה כבוד ה' אל כל העם, כלומר ירדה אש מלפני ה' ואכלה את הקרבנות (על פי חזקוני, רשב"ם).

נאמר בפסוק כד: "וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה'..."

כעת, אחר ברכתם של משה ואהרן וציפיותם של ישראל, ירדה אש מן השמים ושרפה את כל חלקי הקרבנות שהיו מונחים על המזבח. נס זה של ירידת אש משמים לעין כל היה נס שלא היה כמותו מעולם.

דרכו של עולם היא שהאש עולה למעלה, והנה כאן ירדה האש כנגד טבעה, וכדברי האברבנאל: "הוריד אש מן השמים על המזבח לשיראו בעיניהם כי עם היות האש קל כמכעו, הוא יורד למטה על דרך הפלא".

"וְתֹאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים..."

האש שירדה אכלה את חלקי הקרבנות שעל המזבח, ובכך הראה ה' לישראל שמעשיהם וקרבנותיהם רצויים לפניו, וכדברי האברבנאל שם:

"ולכך הוצרך לתבדך להוריד אש מן השמים שתאכל את העולה ואת החלבים, כדי שכל העם יראו בעיניהם שרצה האלקים את מעשיהם ושהיו קרבנותיהם לרצון לפניו".

"וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְגְּזוּ..."

בני ישראל ראו את ירידת האש ושמחו שמחה רבה על גילוי השכינה ועל התקבלות קרבנותיהם ברצון.

שמחה זו באה לידי ביטוי בשירה, כדברי הנצי"ב. ניתן להוסיף את דבריו של בעל ה"שפת אמת" בשם הזוהר, ששירה זו, לא נאמרה כמותה מאז שירת ישראל על הים.

"וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם"

בני ישראל השתחוו לכבוד גילוי שכינת ה' במשכן. נוסף ונאמר, על פי דברי הנצי"ב, שבנפילה זו התפללו ישראל שהשכינה תמשיך ותשרה ביניהם תמיד: "התפללו על להבא, שיהיה השכינה שורה ביניהם".

נוכל לסכם ולומר שבירידת האש מן השמים, הושלמה קדושתם המשולשת של ישראל: יציאת מצרים, מתן תורה והשראת השכינה בישראל במשכן.

בכך התגלתה שיא חיבתו של הקדוש ברוך הוא לעמו בחירו, שכביכול עזב את פמליותיו בשמים ובא לשכון בתוככי עמו ישראל.

המסרים העולים מפרק ט

פתיחה למעשה היום השמיני:

1. צדקותו של משה - משה שמח בגדולתו של אחיו ומינויו לכהן גדול.
2. משה כיבד את אהרן אחיו - א. משה קרא לזקנים כדי לגדל את אהרן בפניהם.
ב. משה נתן לאהרן לדבר אל בני ישראל כדי לכבדו בעיניהם.
3. כבוד לחכמי ישראל - משה קרא לזקנים כדי לחלוק להם כבוד ביום השמחה של ישראל.
4. שבחם של ישראל - בני ישראל הביאו את הקרבנות כאשר ציום משה, ועשו זאת בלב שלם.
5. שמחה וזריזות במצוה - ישראל התקרבו לפני ה' בשמחה ובזריזות.

הקרבת קרבנות אהרן:

1. ציפיית ישראל להשראת השכינה - א. העם התקרב בשמחה לקיים את עבודת הקרבנות.
ב. בגמר העבודה חיכו ישראל להתגלות השכינה.
2. ענוותנותו של אהרן - אהרן התבייש להתחיל בעבודה כי חשב שאיננו ראוי לתפקיד.
3. שמחה במצוה - אהרן התקרב אל המזבח בזריזות ובשמחה.
4. תשובה - אהרן שב בתשובה על חלקו בחטא העגל על ידי הקרבת עגל החטאת, והעם שב בתשובה על חטאיו על ידי הקרבת קרבנותיו.

הקרבת קרבנות העם:

הודאת אהרן לה' על בריאת העולם ושכינתו בישראל - בהנפת החזה ושוק הימין לצדדים, למעלה ולמטה.

ברכת אהרן ומשה וגילוי השכינה:

1. אהבת אהרן לישראל - אהרן ברך את העם בברכת כהנים בקול רם, מתוך כוונת הלב ובאהבה.
2. גדלות ה' - ה' כיסה את המשכן בענן כבודו והוריד אש משמים לעיני העם.
3. אהבת ה' לישראל - ה' השרה שכינתו בתוך בני ישראל ביום השמיני.
4. הודיה לה' - בני ישראל שרו והודו לה' על שנגלה אליהם וקיבל ברצון את קרבנותיהם.
5. כבוד ה' - העם השתחוה אפיים ארצה לכבוד גילוי השכינה במשכן.
6. תפילתם של ישראל להמשך השראת השכינה - בנפילתם על פניהם התפללו בני ישראל להמשך השראת השכינה גם להבא.

פרק י

בפרקנו חמישה נושאים עיקריים:

1. מות נדב ואביהוא
2. איסור אבל לכהנים
3. איסור שתיית יין ושכר לכהנים
4. אכילת קרבנות היום השמיני
5. שריפת שעיר החטאת של ראש חודש

מות נדב ואביהוא (פסוקים א-ה)

נאמר **בפסוק א**: "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וְאָבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אַתֶּם"

רבו הפירושים העוסקים בהסבר חטאם של בני אהרן, וחטאים שונים עולים מתוך הפירושים הרבים.

בלימוד פרשיה זו עם הילדים נעמיד לנגד עינינו שני יסודות:

א. להשתדל להסבירה לפי פשוטו של מקרא.

ב. להדגיש את החיוב ולקצר בשלילה.

לאור זאת לא נאריך בהבאת הפירושים השונים שנאמרו בהסבר החטא. נדגיש שנדב ואביהוא היו צדיקים וחסידים, למדו מאביהם אהבת ה', תורה, חכמה וחסידות, והלכו בדרכיו.

על השאלה מדוע חטאו, נביא את דברי הספורנו:

"חשבו שכמו שאחר [הקרבת] התמיד, אשר בו תשרה השכינה..."

תבוא הקטורת, כך היה ראוי להקטיר קטרת חדשה עתה על הגלות
כבוד ה' אל כל העם ועל ירידת האש, ולכן הקריבוהו לפני ה'
במזבח הפנימי".

כלומר בני אהרן חשבו שכמו שאחרי השראת השכינה שעל ידי קרבן
התמיד מקטירים קטורת לכבוד ה', כך יש להקטיר קטורת לכבוד ה'
קעת אחרי גילוי השכינה לעיני העם ביום השמיני.
לאור דבריו נאמר לילדים שנדב ואביהוא עשו את מעשיהם מתוך
אהבת ה' ורצון לכבדו ולהודות לו על התגלותו אל העם.
נדב ואביהוא לקחו גחלים מהמזבח החיצון, שמו אותם על המזבח
הפנימי ועליהם הניחו את סממני הקטורת, כמעשה הקטורת שבכל יום.
נשאל מדוע נקראה אש זו "אש זרה"?
נשיב: כי ה' לא ציווה אותם להקטיר!!!
אמנם כך הוא סדר מעשה הקטורת בעבודות תמיד של שחר ותמיד של
בין הערביים, אבל כאן לא היה כל ציווי להקטיר קטורת באמצע היום.
באותו היום משה הקטיר קטורת בשחר, כשגמר להקים את המשכן,
ואהרן היה אמור להקטיר בין הערביים, אך כאמור על קטורת באמצע
היום לא היה כל ציווי.

נאמר בפסוק ב: "וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'"

דרכנו לקצר בלימוד פסוקים העוסקים במידת דינו של ה', אך עם
זאת חשוב לציין בפני הילדים שיש דין ויש דיין, לכן נקרא את הפסוק
ונאמר שהאש שרפה את רוחם של בני אהרן וגופם נשאר קיים.
נדגיש בפני הילדים את הנקודות הבאות:

א. בני אהרן עשו דבר שה' לא ציווה ומעשה זה חמור מאד, על אף
שהתכוונו לדבר טוב.

ב. בני אהרן עשו את המעשה על דעת עצמם בלי לשאול את משה
ואהרן על כך.

ג. מדובר ביום הראשון בו החלו לעבוד במשכן, על כן היה עליהם
לשים לב היטב למעשיהם, שכן טעות ביום זה עלולה לפגוע בכל

המעמד, וכדברי הרלב"ג: "וכל שכן שיהיה זה המרי בעת הכנס בזאת [התחלת] העבודה, כי זה בלי ספק היה סיבה אל שלא ידקדקו הם והבאים אחריהם לעשות זאת העבודה לפי מה שציוה השם יתעלה, לולי ראותם העונש הנפלא, כי זה יהיה סיבה אל שלא יפילו הכהנים מנימום [מהמנהג, מהסדר] מעשה הקרבנות דבר".

נאמר בפסוק ג: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ..."

כתב רש"י: "בקרובי – בבחירי. ועל פני כל העם אכבד – כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלם...".
ובעלי התוספות בדעת זקנים כתבו: "על ידי מיתת קרובין הללו אתקדש ואתגדל לעיני כל העם, שישאו קל וחומר בעצמם מאלו וישמרו עצמן מלעשות, לכן וייראו ממני".

כלומר כשיראו בני ישראל שה' מעניש אפילו צדיקים, כאשר הם עושים דבר שה' לא ציווה, בודאי ילמדו אף הם להישמר מכל חטא.

בלימוד זה נעצים בקרב הילדים את יחס הקדושה הראוי למשכן ה', ונלמדם על הזהירות הגדולה הנדרשת בעבודת המשכן.

את דברי רש"י (על פסוק ג), שה' סיפר למשה שבני אהרן עתידים למות ביום השמיני כבר בזמן הציווי על המשכן, נביא לילדים בגיל בוגר יותר, מפני שהם קשים להבנה, וכקושיית הרשב"ם: "וכי היה מבשר הקדוש ברוך הוא למשה – עשו לי משכן ובו ביום ימותו הגדולים שבכם".

"וַיִּדְם אֶהֱרֹן"

נסביר כרמב"ן, שאהרן בכה על מות בניו וכששמע את דברי משה שתק, וזו לשונו: "וַיִּדְם אֶהֱרֹן", שהיה בוכה בקול ואז שתק".
אהרן אהב את בניו אהבה רבה והצטער מאד על מותם, וכדברי

האברבנאל שכתב: "והנה ציוה אחר זה 'יין ושכר אל תשת', לפי שהיה לב אהרן ובניו כלב אשה מצירה על שריפת בניו..."

נוסיף ונאמר שאהרן קיבל באהבה את גזרת ה' והתגבר על כאבו הגדול, וכדברי **הכתב והקבלה**: "מניד שבחו של אהרן שהיה שותק ברצון נמור, שווה בדעתו בלי שום ערעור על המקרה שאירע לו".

נאמר **בפסוק ד**: "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְצָפָן... וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קִרְבוּ שָׂאוּ אֶת אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ..."

נסביר שעל אף שכהני הדיוט מותרים להיטמא לאחיהם, ולפיכך היה ראוי שאלעזר ואיתמר שהם האחים של נדב ואביהוא ישאו אותם, כאן נאסר עליהם להיטמא לנדב ואביהוא מפני שבאותו היום היה דינם של בני אהרן ככהנים גדולים, שכן באותו יום נמשחו לתפקיד הכהונה, וכדברי **דעת זקנים** מבעלי התוספות: "כהנים הדיוטים ביום משחתם שאין מטמאין לקרובים, שיש להם דין כהנים גדולים".

איסור אבלות לכהנים (פסוקים ו-ז)

נאמר **בפסוק ו**: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְלֹאֲלֵעָזֵר וְלֵאִיתָמָר בְּנֵי רָאשֵׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ וּבְגָדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ..."

פריעת ראש פירושה גידול שיער, כמבואר **ברש"י**: "אל תפרעו - אל תגדלו שיער".

מכך שמשה מצווה את אהרן ובניו לא לפרוע את ראשם ולא לפרום את בגדיהם, למדו חכמינו ז"ל (ראה מועד קטן יד ע"ב) שאבל אסור בתספורת וצריך לקרוע את בגדיו. למרות זאת על אהרן ובניו נאסר להתאבל על נדב ואביהוא, כדין כהן גדול שאסור לו להתאבל על מת.

”ולא תמתו...”

שלוש פעמים נאמר בפרשיות אלו חיוב מיתה:
באיסור פריעה ופרימה, באיסור יציאה אחר המיטה ובאיסור
שתויי יין.

נסביר שבשלושתם הכוונה למיתה בידי שמים ולעיתים יש חיוב
מלקות, ראה ספר החינוך קנו-קנח)

”ואַחֲיֵכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'”

אומנם על אהרן ובניו נאסר להתאבל על מות נדב ואביהוא, בגלל
תפקידם החשוב - כהנים גדולים - אבל כל בית ישראל התאבלו על
מותם של צדיקים אלו.

עם הסתלקות בני אהרן הצדיקים ירד אבל כבד על העם, וכדברי
הספורנו: ”כל בית ישראל יבכו - שחסרו שני צדיקים גדולים”.

נאמר בפסוק ז: ”ומִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ פֶן תִּמְתּוּ בִּי שְׁמֹן מִשְׁחַת
ה' עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כַּדָּבָר מִשֵּׁה”

ביאר רבינו סעדיה גאון: ”לא תצאו אחר ממתם”.
כלומר על בני אהרן הנותרים, אלעזר ואיתמר, נאסר ללוות את המת,
כמו שנאמר בכהן גדול ”ומן המקדש לא יצא”, שהכוונה שלא ילך אחר
מטת אחד מקרוביו שמת.

אהרן ובניו התגברו על אבלם בשל תפקידם כמשרתי ה'. היום
השמיני היה יום של שמחה גדולה ולא היה זה מכבוד ה' שיתאבלו בו,
וכדברי הרמב”ן: ”והנה הכל שלא לערבב שמחתו של מקום”.

נדבר בשבחם של אהרן ובניו שהצליחו להתגבר על כאבם הפרטי
הגדול ולהישאר בחצר המשכן כדי למלא את תפקידם החשוב כשלוחי
הציבור, וגם כדי שלא לפגום ביום מיוחד זה, יום השראת השכינה
בישראל. בכך נלמד שמעל החשבונות הפרטיים, חשובים ככל שיהיו,
עומד חשבון כללי של עם ישראל כולו.

איסור שתיית יין ושכר לכהנים (פסוקים ח-יא)

נאמר בפסוק ח: "וַיִּדְבֹר ה' אֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר"

נסב את תשומת ליבם של הילדים לכך שזהו הפסוק היחיד בכל התורה בו ה' מדבר אל אהרן לבדו. נעלה את השאלה מפני מה זכה אהרן כאן שנתייחד עמו הדיבור? נשמע את תשובותיהם של הילדים ואחר נאמר שהסיבה לכך שבפרשיה זו נתייחד הדיבור עם אהרן בלבד היא כשכר על קבלת דינו של ה' באהבה, וכדברי רש"י בפסוק ג':

"וידם אהרן – קיבל שכר על שתיקתו. ומה שכר שקבל? שנתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין".

נאמר בפסוק ט: "יֵינּוּ וְשִׁכָר אֶל תִּשְׁתְּ אֶתָּה וּבְנֵיךָ אֶתָּךְ בְּבִאָכֶם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד..."

אסור לכהן להיכנס אל המשכן כשהוא שתוי יין. איסור זה הוא דווקא ביין או בכל משקה משכר ולא במיץ ענבים. טעם האיסור הוא מפני כבוד בית ה', שאין זה כבוד הבית להיכנס אליו שתוי, וכדברי בעל ספר החינוך (מצוה קנב):

"...והאיסור אינו אלא מפני כבוד הבית... שאין ראוי להתעסק בדברים היקרים בתכלית היוקר כמו עניני המקדש ודברי התורה, רק [אלא] בעת שיהיה האדם מיושב בדעתו ומכוון ככל מעשיו".

נאמר בפסוקים י-יא: "וְלֹהֲבַדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל... וְלִהְיוֹרֵת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַחֻקִּים..."

כשם שלכהן אסור לעבוד בבית המקדש כשהוא שיכור כך גם תלמידי חכמים המורים הוראה של תורה צריכים להימנע משתיית יין, כדי שתהיה דעתם מיושבת ויוכלו להורות הלכה כראוי, וכדברי רש"י: "לימד שאסור שיכור בהוראה".

אכילת קרבנות היום השמיני (פסוקים יב-טו)

לפני שנפרט את אכילת קרבנות היום השמיני חשוב לציין שבנוסף לקרבנות היום השמיני (כפי שפרטנו בתחילת הפרשה) הוקרבו ביום זה קרבנות נוספים:

- א. קרבנות התמיד (של שחר ושל בין הערביים) על ידי משה.
- ב. קרבנות מוסף ראש חדש על ידי אהרן (ראש חודש ניסן - ראה במדבר כח, יא).
- ג. קרבנות נחשון בן עמינדב נשיא שבט יהודה שהביא את קרבנו לחנוכת המשכן (ראה במדבר פרק ז).

נאמר בפסוק יב: "וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל אֱלֶעָזָר וְאֶל אִיתָמָר בְּנֵי הַנֹּתָרִים קְחוּ אֶת הַמִּנְחָה... וְאִכְלוּהָ מִצֹּת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא"

משה רבנו ציוה את אהרן ואת בניו הנותרים לקחת את שיירי מנחות הסולת שהובאו באותו היום, לאפות אותן ולאכול אותן בחצר המשכן ליד המזבח החיצון, כדין קדשי קדשים הנאכלים בעזרה. כתב רש"י: "קחו את המנחה - אף על פי שאתם אווננים וקדשים אסורים לאונן".

אדם שנפטר לו קרוב שהוא חייב להתאבל עליו נקרא 'אונן' וכך גם אהרן ובניו היו אווננים שכן באותו היום נפטרו נדב ואביהוא. אונן אסור באכילת קדשים. דין זה נלמד מהפסוק "לֹא אֶכְלְתִּי בְּאֹנִי מִמֶּנּוּ" (דברים כו, יד) העוסק בדיני מעשר שני. חכמינו ז"ל לומדים שאם מעשר שני, הקל בקדושתו, אסור לאונן, קל וחומר שקדשים אסורים לו. טעם איסור אכילת קדשים לאונן הוא מפני שאכילתם צריכה להיות בשמחה, כדברי רש"י במסכת יומא (דף יד עמוד א): "מִי לֹא מִיֻּרֵד - ובקדשים בעיני שמחה וגדולה, דבתיב: 'לך נתתם למשחה', כדרך שהמלכים אוכלים".

למרות אנינותם, אהרן ובניו נצטוו לאכול את הקרבנות. הם נדרשו

להתגבר על כאבם הגדול ולאכול את המנחה והשלמים בשמחה, וכדברי הנצי"ב (בפסוק ט):

"יין ושכר וגו' - כאשר דאונן פסול לעבודה, משום דשרוי בצער אינו יכול להיות באהבת ה' ודביקות הבאה אך מתוך שמחה של מצוה, ומשום הכי [משום כך] אכילת קדשים לבעלים גם כן אסור לאונן. עיין פירוש רש"י יומא [הנ"ל]... ואך כהן גדול רשאי להקריב אונן, משום שלפי ערך גדולתו אפשר להתגבר על צערו ולעמוד לפני ה' בשמחה, וכך היתה מדתו של אהרן..."

בלימוד זה נפגיש את הילדים עם גדולתם של אהרן ובניו ועם אהבת ה' שבערה בליבם ואפשרה להם להתגבר על כאבם ולאכול את המנחה והשלמים בשמחה, גם בהיותם אוננים, מתוך האחריות שלהם כלפי כל עם ישראל.

נאמר בפסוקים יב-יג: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אֵיִתְמָר בְּנֵי הַנֹּתָרִים קָחוּ אֶת הַמִּנְחָה הַנֹּתָרֶת מֵאִשֵּׁי ה' וְאִכְלוּהָ... כִּי בֶן צִוִּיתִי"

משה רבנו ציוה את אהרן ואת בניו הנותרים לקחת את שיירי מנחות הסולת שהובאו באותו היום, לאפות אותן ולאכול אותן בחצר המשכן ליד המזבח החיצון, כדין קדשי קדשים הנאכלים בעזרה.

נאמר בפסוק יד: "וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפֶה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר אֹתָהּ וּבְנִיף וּבְנִתִיף אֹתָהּ..."

את החזה והשוק של השלמים - השור והאיל של העם, וקרבנות נחשון בן עמינדב - נצטוו אהרן ובניו לאכול במחנה ישראל. מפסוק זה אנו לומדים שניים מן ההבדלים שבין קרבנות שקדושתם קלה, 'קדשים קלים', ובין קרבנות שקדושתם חמורה, 'קדשי קדשים': א. ישנו הבדל בין מקום אכילתם של קדשים קלים למקום אכילתם

של קדשי קדשים - את שעירי החטאת ושיירי המנחות שהם 'קדשי קדשים' נצטוו אהרן ובניו לאכול בחצר המשכן, ואילו את קרבנות השלמים נצטוו לאכול במקום טהור, כלומר בכל מחנה ישראל.

ב. ישנו הבדל בין קדשים קלים לקדשי קדשים בשאלה מי מותר באכילתם - את שעירי החטאת ושיירי המנחות שהם 'קדשי קדשים' רק אהרן ובניו יכולים לאכול, ואילו בקרבנות השלמים, החזה והשוק הותרו גם לנשות הכהנים ובנותיהם ושאר הבשר הותר באכילה לכל אדם (זבחים פרק ה משנה ז).

שריפת שעיר החטאת של ראש חודש (פסוקים טז-כ)

נאמר בפסוק טז: "וְאֵת שְׁעִיר הַחַטָּאת דָּרַשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהָיָה שְׂרָף"

אהרן ובניו אכלו את חלקי הקרבנות כפי דינם, חוץ מבשר השעיר של 'מוסף ראש חודש' ניסן, אותו הורה אהרן לשרוף.

כאמור, שלושה שעירים הוקרבו באותו היום - שעיר החטאת של העם, שעיר ראש חודש, ושעירו של נחשון בן עמינדב הנשיא הראשון שהקריב את קורבנות הנשיאים. פסוקנו מדבר בשעיר ראש חודש, וההוכחה לכך היא שבפסוק י"ז נאמר: "וְאֵתָה נָתַן לָכֶם לְשֵׁאת אֵת עֹזֶן הָעֵדָה", כלומר מדובר בקרבן שבא לשם כפרה, ומתוך שלושת שעירי החטאת רק שעיר ראש חודש בא לשם כפרה.

"וַיִּקְצַף עַל אֲלֻעָזָר וְעַל אֵיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן..."

בדרך כלל הכעס הוא מידה שלילית, אך כעסו של משה נבע מיראת שמים גדולה: משה רבנו היה חרד על קרבן ה' שחולל בשריפה, וכיון שמדובר ביום מיוחד במינו, יום של השראת שכינה והתחלת העבודה במשכן, הקפדתו של משה היתה גדולה במיוחד. זאת ועוד, שעיר ראש

חדש מכפר על עם ישראל, כפי שנאמר בפסוק י"ז: "וְאִתָּה נָתַן לְכֶם לְשֵׂאת אֶת עֹזן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לְפָנַי ה'", וכדברי רש"י: "שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים", ואפשר לומר שלמשה אף חרה על כך שבשריפתו לא כיפרו הכהנים כראוי על בני ישראל לפני ה'.

נציין שמשה הפנה את כעסו לאלעזר ואיתמר ולא לאהרן, כדי לא לפגוע בכבודו, וכדברי רש"י: "על אלעזר ועל איתמר – בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעם".

נאמר בפסוק יז: "מִדּוּעַ לֹא אָכַלְתֶּם אֶת הַחֲטָאת..."

משה טען שכמו שהותר לאהרן ובניו לאכול מהמנחה שהיא קודש קדשים, על אף שהם אוננים, כך היו צריכים לאכול את שעיר החטאת, שעיר ראש חודש, על אף שהוא קודש קודשים.

נאמר בפסוק יח: "הֲזֵן לֹא הוֹבֵא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה..."

כלומר, אם היו מביאים מדם השעיר להזות מול הפרוכת, כמו בהקרבת פר העלם דבר של ציבור, היה צריך לשורפה, אולם בשעיר זה שלא הזו מדמו בקודש פנימה אין צריך לשורפו, והיה עליהם לאוכלו אף על פי שהם אוננים, כפי שנצטוו בענין המנחה.

נאמר בפסוק יט: "וַיִּדְבֹר אֶהָרֵן אֶל מֹשֶׁה..."

כתב רש"י: "... אפשר משה קצף על אלעזר ועל איתמר, ואהרן מדבר? הא ידעת שלא היתה אלא מדרך כבוד. אמרו: אינו בדין שיהא אבינו יושב ואנו מדברים לפניו. ואינו בדין שיהא תלמיד משיב את רבו".

כלומר, מתוך הכבוד שחלקו אלעזר ואיתמר לאביהם ולמשה רבם הם שתקו, למרות שאליהם פנה משה בכעס, ולמרות שידעו מה להשיב (כפי שמוכיח רש"י בהמשך דבריו). מתוך פירושו נשבח את בני אהרן שמתוך צדקותם נשאו בדממה את עלבונם מתוך כבוד לאביהם ולרבם.

”הֲזֵן הַיּוֹם הַקָּרִיבוּ אֶת חַטָּאתְכֶם וְאֶת עֲלֹתְכֶם לִפְנֵי ה' וְתִקְרָאנָה אֵתִי
בְּאֵלֶּה וְאֶכְלֹתִי חַטָּאת הַיּוֹם הַיֵּיטֵב בְּעֵינַי ה'”
(כ) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו:...”

את המשך הפסוק נפרש כרשב”ם, המתיישב יפה על פי פשוטו של מקרא: ”...ובן אמר אהרן: למה קצפת על בני? הלא היום הזה הקריבו אני ובני את קרבנותינו שנתחנכו בהם לעבודה [החטאת והעולה של אהרן, ונקראו גם קרבנותם של הבנים שהרי סייעו לו בעבודה] ובתוך הגדולה הזאת באה לנו הצרה הגדולה: 'ותקראנה אותי כאלה' [אנינות על בני שמתו]. והאיך אוכל חטאת של קדשי דורות ביום הזה...”.

כלומר אהרן השיב למשה שאמנם מותר היה לנו לאכול את הקרבות המיוחדים ליום השמיני - חטאת ועולה - כהוראת שעה (למרות היותנו אוננים), אבל לא את שעיר חטאת ראש חדש שאינו מיוחד ליום השמיני, שהרי הוא קדשי דורות ועליו לא נאמר היתר הוראת שעה.

נאמר בפסוק כ: ”וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו”

כתב רש”י: ”הודה ולא בוש לומר לא שמעתי”.

כלומר משה הודה שאהרן צדק בהוראתו שקדשי דורות אסור לאוכלם באנינות ועל כן היה צריך לשורפם, ולא התבייש לומר שהלכה זו לא שמע מפי ה'.

נוסיף ונאמר שמשה לא רק הודה שאהרן צדק, אלא אף שמח שאחיו החכים אותו בהלכה, וכדברי הספורנו: ”שמח על טוב סברת אחיו ובניו, שהיטיבו לראות ולהורות”.

נשבח את ענוותנותו של משה רבנו שהודה לאהרן על אף גדולתו, ושמח בדבריו.

המסרים העולים מפרק י

מות נדב ואביהוא:

1. צדקותם של נדב ואביהוא - היו צדיקים וחסידיים.
2. נאמנות לציווי ה' - נדב ואביהוא נענשו על כך שהקטירו קטורת שלא נצטוו עליה.
3. כבוד חכמים - נדב ואביהוא לא נועצו במשה ובאהרן.
4. היחס הראוי למשכן - זהירות יתירה בקדושתו.
5. צדקותו של אהרן - על אף שאהב מאוד את בניו ובכה על מותם, קיבל באהבה את גזירת ה' והתגבר על כאבו, מפני כבוד בית ה'.

איסור אבל לכהנים:

1. צער במות צדיקים - במות נדב ואביהוא בכו כל בית ישראל.
2. צדקות אהרן ובניו - א. קיבלו את דינו של ה' באהבה. ב. שמעו בקול משה, התגברו על כאבם ולא התאבלו.
3. גדולתו של היום השמיני - נאסר על אהרן ובניו להתאבל ולצאת מפתח אוהל מועד, כדי לא לפגום בשמחה.
4. התגברות על הכאב הפרטי כדי למלא את תפקיד שליחי הציבור - התגברותם של אהרן ובניו והשארותם באוהל מועד.

איסור שתיית יין ושכר לכהנים:

1. ה' נותן שכר טוב ליראיו - בפרשת שתויי יין באה פניה אלקית לאהרן לבדו, כשכר על ששתק וקיבל את הדין.
2. כבוד המשכן - כהן ששתה יין אסור לו לעבוד במשכן.
3. זהירות בהוראת התורה - תלמיד חכם ששתה יין אסור בהוראת חוקי התורה.

אכילת קרבנות היום השמיני:

1. אכילת קודשים גורמת שמחה לאדם - אכילתם נאסרה לאונן בגלל השמחה שבאכילתם.
2. גדולתם של אהרון ובניו - אהבת ה' שבערה בקירבם אפשרה להם להתגבר על כאבם ולאכול את השלמים והמנחה בשמחה.

שריפת שעיר ראש חדש:

1. דאגתו של משה רבנו לכבוד המשכן - משה כעס על בני אהרון על שלא אכלו משעיר החטאת.
2. כעס חיובי מתוך יראת שמים - משה כעס על אלעזר ואיתמר, כי חשב שחיללו את קרבן ה' ועוד שלא אפשרו את כפרתם של ישראל.
3. זהירות בכבודו של אהרן - משה לא כעס על אהרן אלא על בניו, משום כבודו של אהרון.
4. בני אהרן נהגו כבוד באביהם ובמשה - אלעזר ואיתמר לא ענו בפני אביהם ובפני משה רבם, למרות שידעו את התשובה.
5. ענוותנותו של משה - משה לא התבייש להודות שאהרן אחיו החכים אותו בדבר הלכה.
6. גדולתו של אהרן בתורה - אהרן זכה לכוון להלכה חמורה מסברא, על אף שלא נצטווה עליה.

פרק יא

בפרקנו שני נושאים עיקריים:

1. בעלי חיים המותרים והאסורים באכילה
2. בעלי חיים המטמאים במותם

פרק זה הוא מהפרקים הארוכים בספר, ובו שני נושאים עיקריים: א. בעלי חיים המותרים והאסורים באכילה. ב בעלי חיים המטמאים במותם.

מתוך דיני אכילת הקדשים המוטלים על עובדי ה' הכהנים, אנו עוברים לטהרת המאכל הנדרשת מכל איש ישראל (פסוקים א-כג) ודיני בעלי החיים המטמאים במותם (פסוקים כד-מה).
עד להקמת המשכן לא היו בני ישראל מורגלים להיזהר מטומאה, ומשהוקם המשכן ונתקדש נאסר על בני ישראל להכנס אליו בטומאה, כפי שנאמר בסוף פרשת מצורע (ויקרא טו, לא): "וְהִזְדַּקְתֶּם (והפרשתם) אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאתָם וְלֹא יָמְתוּ בְּטְמֵאתָם בְּטִמְאָם אֵת מִשְׁכְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם".

וכך כתב הרמב"ן בראש פרקנו (ויקרא יא, א):

"המצוות בפרשיות האלה נוהגות בישראל ובכהנים, אבל ענינם מרובה בכהנים, כי הם צריכים להשתמר תמיד מנגיעת הטומאה, בעבור שיצטרכו לבוא במקדש ולאכול בקדשים, ועוד כי אם שגגו ישראל בהם [בטומאות], חייבין להביא עליהם קרבן שיקריבוהו הכהנים".

על הקשר שבין השראת השכינה במשכן לבין המאכלות האסורות ובעלי חיים המטמאים כותב הספורנו:

"הנה אחר שהתנצלו ישראל את עדים הרוחני שקנו במתן תורה, אשר בו היו ראויים לשרות שכינה עליהם... והשיג משה רבינו בתפילתו איזה תיקון שתשרה השכינה בתוכם באמצעות משכן וכליו ומשרתיו וזבחיו, עד שהשיגו וזכו אל 'וירא כבוד ה' אל כל העם'... ובכן ראה לתקן מזגם שיהא מוכן לאור באור החיים הנצחיים וזה בתיקון המזונות... ואסר את המאכלים המטמאים את הנפש... וכאמרו: 'ואל תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ...' והתקדשתם והייתם קדושים', פירוש: נצחיים מתדמים לבורא יתברך, כאמרו: 'כי קדוש אני'..."

כלומר אחר שישאל זכו להשראת השכינה שה' שוכן בקרבם, עליהם לשמור על קדושתם וטהרתם על מנת שיזכו שתמשיך השכינה לשרות בתוכם ועל כן הוזהרו מעתה להתרחק מהמזונות המטמאים את הנפש.

בעלי חיים המותרים והאסורים באכילה (פסוקים א-כג)

האיסור לאכול בעלי חיים מסוימים נובע מקדושת ישראל בהיותם עם ה', וכך נאמר בפסוקים החותמים את הפרק (פסוקים מד-מה):

"בִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים בִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הַרְמֵשׁ עַל הָאָרֶץ. בִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים בִּי קְדוֹשׁ אֲנִי."

ובמדרש תנחומא (שמיני ו) נאמר:

"הקדוש ברוך הוא התיר לעובדי כוכבים ומזלות השקצים והרמשים, אבל ישראל שהם לחיים, אמר להם: 'והייתם לי קדושים כי קדוש

אני... לא תטמאו בהם ונטמאתם בהם, למה? שהם לחיים שנאמר:
'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום!'"

לאור זאת כתב רש"י (בפסוק ב):

"זאת החיה – לשון חיים, לפי שישראל דבקים במקום [בה']
וראוין להיות חיים, לפיכך הבדילם מן הטומאה וגזר עליהם מצוות,
ולאומות לא אסר כלום."

ובאשר לאיסורם של בעלי חיים אלו והיתרם של אחרים כתב
המהר"ל (תפארת ישראל פרק ח):

"ולכן אין לשאול על מעם המצוות למה הם כך, כי כך גזר השם
יתברך הסדר לפי חכמתו, ואין דבר אחד לכמלה, וכך חקק השם
יתברך, והאדם העושה והשומר הסדר הזה אשר סידר השם יתברך,
דבר זה צירוף וזיכוך נפש האדם...".

כלומר המצוות בכלל ומאכלות אסורות בפרט הן מצוות שקבע ה'
בחכמתו וכל השומרן דבק במצוות הבורא ונפשו מתקדשת.
חכמינו ז"ל במדרש רבה (יג, ב) אמרו שמצוה זו מביאה את ישראל
לחיי העולם הבא, וזו לשונם:

"עובדי כוכבים שאינן לחיי העולם הבא, כתיב בהם: 'כירק עשב נתתי
לכם את כל' [מותרים באכילת כל סוגי בעלי החיים], אבל ישראל
שהם לחיי העולם הבא [כתוב בהם]: 'זאת הבהמה אשר תאכלו'."

נמצא שאיסורי האכילה שבפרשה מקורם בקדושת עם ה', והקביעה
מהם המינים האסורים ומהם המינים המותרים גזירה היא מלפניו
יתברך.

כבר בתחילת הלימוד, כשנגיע למילים "זאת החיה אשר תאכלו"
(פסוק ב), נדבר על קדושתם של ישראל, והרחקתם מן הטומאה, כפי
שעשה רש"י.

כשנגיע לרשימת בעלי החיים הטמאים נדבר על כך שהגויים כן
אוכלים מהם, אבל אותנו הבדיל ה' מן הטומאה, כך שטבעו של אדם

מישראל שהוא קץ ומואס באותן מאכלות אסורות, כדברי הנצי"ב (בפסוק ט): "שקץ הם לכם – במבוע ... דישראל נפש נקיה".

נסכם ונאמר שמכיוון שאנחנו עם מיוחד יש לנו גם אוכל מיוחד.

בלימוד פרק זה נרחיב בדיבור על קדושת ישראל והבחירה האלקית בהם, על האהבה והדאגה של ה' לעמו לשמור על קדושתם ועל קדושת חוקי התורה ומצוותיה.

בחלק זה של הפרק ארבעה נושאים עיקריים:

1. החיות הנאכלות והחיות האסורות
2. המותר והאסור בבעלי החיים שבמים
3. העופות האסורים
4. האסורים והמותרים בשרץ העוף

החיות הנאכלות והחיות האסורות (פסוקים א-ח)

נאמר בפסוקים א-ב: "וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֱלֹהִים. דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר"

בדרך כלל, משה לבדו נצטווה להביא את דבר ה' אל העם, אך כאן נאמר "דַּבְּרוּ" בלשון רבים. אהרן ובניו הנותרים, אלעזר ואיתמר, קיבלו את דינו של ה' באהבה ודממו בשמעם על מיתת נדב ואביהוא, לכן זיכה אותם ה' למלא תפקיד נכבד זה בהוראת עם ישראל ובכך להידמות למשה רבנו, כמבואר ברש"י:

"את כולם [אהרן, אלעזר ואיתמר] השווה להיות שלוחים בדיבור זה, לפי שהושוו בדמימה וקיבלו עליהם גזירת המקום מאהבה".

"זאת החיה אשר תאכלו..."

בהתאם לאמור בדברי ההקדמה, בלימוד פסוק זה נדבר על כך

שמקור הציווי על אכילת בעלי חיים טהורים הוא במעלתם וקדושתם של ישראל.

נאמר בפסוק ג: "כל מִפְּרֶסֶת פְּרֶסֶה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרֶסֶת מַעֲלַת גְּרָה בְּבִהְמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ"

בפסוק זה אנו למדים על שני סימני הטהרה של החיות, ונסבירם על פי רש"י:

א. "מִפְּרֶסֶת פְּרֶסֶה" - בכף הרגל של כל בהמה ישנה מין עצם קשה, כדמות ציפורן, שעליה הבהמה דורכת. בהמה שפרסותיה פרוסות וחצויות כשתיים נחשבת "מִפְּרֶסֶת פְּרֶסֶה".

"וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת" - על הפרסה להיות מובדלת לגמרי, גם מלמעלה וגם מלמטה, כשתי ציפורניים נפרדות.

ב. "מַעֲלַת גְּרָה" - טבעה של הבהמה הכשרה שלאחר שאכלה והמאכל כבר התרכך במעיה, היא מעלה את האוכל ממעיה ומחזירה אותו לתוך פיה כדי ללעוס אותו שנית כראוי.

נאמר לילדים שרק בעלי חיים שיש להם את שני סימני הטהרה הללו - כשרים לאכילה.

לכאורה לא היתה התורה צריכה להוסיף דבר, שכן כל שאין לו שני סימנים אלו ממילא אסור באכילה, אולם:

נאמר בפסוקים ד-ז: "אֵךְ אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגְּרָה... אֵת הַגְּמֹל בִּי מַעֲלָה גְּרָה... וְאֵת הַשֶּׁפֶן בִּי מַעֲלָה גְּרָה... וְאֵת הָאֲרֵנְבֹת בִּי מַעֲלַת גְּרָה הוּא וּפְרֶסֶה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הוּא לָכֶם. וְאֵת הַחֲזִיר בִּי מִפְּרִיס פְּרֶסֶה הוּא..."

רוב החיות בטבע נחלקות לשתי קבוצות: האחת - חיות בעלות שני סימני טהרה, כמו פרה וצב. השניה - חיות שאין להן שום סימן טהרה, כמו חמור וסוס.

מבין בעלי החיים ישנם ארבעה בלבד שיש להם רק אחד מסימני הטהרה, ואלו הם: גמל, שפן, ארנבת וחזיר. השלושה הראשונים מעלים

גרה ואינם מפריסים פרסה, והחזיר - מפריס פרסה ואינו מעלה גרה, וכפי שכתב הרמב"ן: "שפירט הגמל והשפן והארנבת בגרה והחזיר בפרסה, מפני שאין אחרים בעולם בסימן האחד לברו".

נציין בפני הילדים שקביעה זו, שאין עוד בכל העולם בעלי חיים בעלי סימן טהרה אחד הינה קביעה שרק ה' יכול לקבוע, שכן אין אדם שיכול להכיר את כל מיני בעלי החיים שבכל רחבי העולם, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במסכת חולין (דף נט עמוד א):

"דתני דבי רבי ישמעאל: 'ואת הגמל כי מעלה גרה הוא', שליט בעולמו יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל... פירט בו הכתוב 'הוא'... שליט בעולמו יודע שאין לך דבר שמפריס פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פירט בו הכתוב 'הוא'".

והוסיף המלבי"ם (פרשת שמיני אות עד):

"וחכמי דור דור חקרו ודרשו על כל מיני הבעלי חיים הנמצאים בכל חלקי עולם ולא מצאו אף מין אחד זולת אלה שיהיו לו ב' סימנים או סימן אחד, וזה מופת כי אלקים ראה ויספרה הכינה וגם חקרה".

נאמר בפסוק ח: "מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ טְמֵאִים הֵם לְכֶם"

אין כוונת הפסוק לאסור מגע בנבלת החיה אלא לומר שאם רוצה אדם מישראל לאכול קדשים כמו שלמים או אם כהן רוצה לאכול מבשר החטאת, האשם או התרומה וכדו', עליהם לשמור על טהרתם ולהקפיד שלא לגעת בנבלת חיה, כי קדשים צריכים להיאכל בטהרה, כמו שכתב הרשב"ם: "ובנבלתם לא תגעו - בשעה שאתם צריכים ליגע בקודש או לאכול קודש".

לאחר מכן נביא את דרשת חכמינו ז"ל המובאת ברש"י, שיש זמנים בשנה שבהם חובה להיזהר מטומאה. מדובר בזמן הרגלים, כי בהם עולים ישראל לבית המקדש ואוכלים קרבנות חגיגה ושלמי שמחה

ולמקדש מותר להכנס רק בטהרה. ובלשונו של רש"י: "זהו שאמרו חייב אדם למהר עצמו ברגל".

המותר והאסור בבעלי החיים שבמים (פסוקים ט-יב)

נאמר בפסוקים ט-יב: "את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת... שקץ הם לכם. ושקץ יהיו לכם... ואת גבלתם תשקצו. כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לכם"

נסב את תשומת ליבם של הילדים לחזרות שבפסוקים. האיסור על אכילת דגים ללא סנפיר וקשקשת נאמר פעמיים, והשורש שק"צ מופיע ארבע פעמים. נראה שחזרות אלו באות להדגיש שטבע נפשו של אדם מישראל היא למאוס במינים אלה, וכדברי הנצי"ב: "שקץ הם לכם - מטבע... דישראל נפש נקיה. ושקץ יהיה לכם - לבד שהמטבע הוא לשקץ כל מאכל מאוס, עוד הנני מזהיר על כך".

העופות האסורים (פסוקים יג-יט)

בפסוקים יג-י"ט מונה התורה עשרים סוגי עופות האסורים באכילה. מכיוון שרוב העופות בטבע מותרים באכילה, לכן העדיפה התורה למנות את האסורים. מוטב למנות את המועט ולא להאריך במניית העופות הטהורים שהם רבים.

מאותה סיבה לא נתנה התורה סימני טהרה וטומאה לעופות, וכדברי הרמב"ן:

"לא נאסרו מכל העופות אלא אלו הנזכרים בפרשה זו כלבד עם מיניהם, כאותן שנאמר בהם: 'למינו' ו'למינה', כי הכתוב לא הזכיר סימן בעוף ממא לאיסור או במהור להיתר אבל אמר: 'ואת אלה תשקצו מן העוף', לא אחרים מלבד אלה".

נציין שבמשך הדורות התקשו בני ישראל לזהות באופן ודאי מי הם העופות המותרים באכילה ועל כן קבעו חכמים במסכת חולין כמה

סימני טהרה הנוהגים בעופות, ועוד קבעו שאין לאכול מן העופות אלא את המינים שיש לנו מסורת מאבותינו שהם כשרים, וכדברי הרמב"ן בהמשך דבריו שם:

"ורבותינו למדו סימנים בעופות, והן להכיר בהן שאין בעל אותן סימנים מן המינים האלה האסורים, והסימן הגדול בעופות הוא הדריסה, שכל עוף הדורס לעולם טמא..."

האסורים והמותרים בשרץ העוף (פסוקים כ-כג)

נאמר בפסוק כ: "כל שרץ העוף ההלך על ארבע..."

חרקים שיש להם לפחות ארבע רגליים נאסרו לאכילה, כגון זבובים, דבורים, יתושים ועוד.

נאמר בפסוק כא: "אף את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על ארבע אשר לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ"

למרות שבדרך כלל כל שרץ העוף ההולך על ארבע טמא, יש מיני חגבים שהותרו באכילה. סימן הטהרה של מינים אלו הוא שמעל רגליהם ישנם כרעיים לנתר בהן, כלומר מלבד ארבעת רגליהם סמוך לצוארם יש להם כמין שתי רגלים שבעזרתן הם מתרוממים ופורחים מהארץ, כמבואר ברש"י:

"סמוך לצוארו יש לו כמין שתי רגליים לבד ארבע רגליו, וכשרוצה לעוף ולקפוץ מן הארץ מתחזק באותן שתי כרעיים ופורח".

והוסיף רש"י:

"ויש מהן הרבה [מינים] ואין אנו בקיאים בהן... אבל יש שראשן ארוך ויש שאין להם זנב, וצריך שיהא שמו חגב, ובוה אין אנו יודעים להבדיל ביניהם".

כלומר מאחר שאיננו יודעים להתאים את סימני הטהרה באופן ודאי למינים שמצויים בזמננו, לכן אנו נמנעים מלאכלם. עם זאת, יש

קהילות בעם ישראל (כתימנים) שיש להם מסורת בדבר, ולפיה הם אוכלים מינים שונים של חגבים.

נסכם ונאמר שלאורך הדורות עם ישראל אכל רק בעלי חיים שמזוהים בוודאות כטהורים על פי הסימנים הכתובים בתורה ומקובלים במסורת כמותרים. מה שלא ידוע במסורת כמותר - לא אוכלים. רוב העופות למשל הם טהורים, ואף על פי כן איננו אוכלים אלא את אותם עופות שהמסורת מעידה על כשרותם.

בעלי חיים המטמאים במותם (פסוקים כד-מז)

הפסוקים הבאים מוקדשים לדיני טומאה וטהרה. בדומה לדיני מאכלות אסורות גם דינים אלו ניתנו לישראל בגלל קדושתם. בחלק זה של הפרק שישה נושאים עיקריים:

1. טומאת נבלה
2. שמונה שרצים שנבלתם מטמאה
3. דברים המקבלים טומאה ושאינם מקבלים טומאה
4. נבלת בהמה טהורה מטמאה
5. איסור אכילת שרץ
6. חתימת דיני מאכלות אסורות ודיני טומאה

טומאת נבלה (פסוקים כד-כח)

נאמר בפסוקים כד-כה: "וְלֹאֵלֶּה תִּטְמָאוּ כֹּל הַנִּגַּע בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד הָעֶרֶב. וְכֹל הַנֶּשֶׂא מִנִּבְלָתָם יִכָּבֵס בַּגְּדֵיו..."

הנוגע בנבלת אחד מבעלי החיים המנויים להלן נטמא ב'טומאת מגע' ועליו לטבול כדי להיטהר. אולם מי שנושא את נבלתם - אפילו חלק מנבלת אותם בעלי חיים - טומאתו חמורה יותר ולא רק שהוא נטמא

אלא גם הבגדים שלבש בזמן נשיאת נבלתם נטמאים. טומאה זו נקראת 'טומאת משא'.

נאמר בפסוק כו: "לְכֹל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִסַת פְּרִסָּה וְשָׁסַע אֵינְנָה שֹׁסְעַת..."

בפסוק זה נזכרה דווקא בהמה טמאה על אף שגם בהמה טהורה שמתה מטמאת, להודיע שבהמה טמאה שמתה מטמאת גם אם נשחטה כדת וכדין, כמו שכתב הרשב"ם:

"וגרה איננה מעלה כל הנוגע בהן – בין מתים בין שחוטים... אבל בבהמה טהורה כתיב לפנינו: 'וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה' וגו', דוקא מתה אבל שחוטה טהורה..."

נאמר בפסוק כז: "יָכַל הוֹלֵךְ עַל כַּפָּיו בְּכֹל הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל אַרְבַּע טַמְאִים הֵם לָכֶם..."

מבואר ברש"י: "על כפיו – כגון כלב ודוב וחתול".
נסביר לילדים שלכלב, דוב וחתול אין פרסות, הם הולכים על כפות הרגליים ולא על ציפורניהם, וזהו סימן לכך שהם טמאים.

שמונה שרצים שנבלתם מטמאה (פסוקים כט-לא)

שמונה מיני שרצים מפורטים בפרשיה זו, ואלה הם: חולד, עכבר, צב, אנקה, כת, לטאה, חומט ותנשמת.

עיקרי הדינים הנוהגים בשמונת השרצים המנויים:

- א. שרצים אלו מטמאים רק לאחר שמתו.
- ב. דרגת הטומאה של שרצים אלו היא 'אב הטומאה' ודרגת הטומאה החמורה ביותר היא של המת – היא נקראת 'אבי אבות הטומאה', ודרגת הטומאה השניה בחומרתה היא 'אב הטומאה'.
- ג. שרצים אלו מטמאים אדם, כלים, אוכלים ומשקים.
- ד. השרצים מטמאים אוכל רק אם הוכשר לקבל טומאה, על ידי שנפל עליו משקה (אחד משבעת המשקים, כפי שנפרט במשך).

ה. זרעים או פירות המחוברים לקרקע, או מים הנמצאים באדמה, כמו מעין או מקוה, אינם מקבלים טומאה.

נאמר בפסוק כט: "וְזֶה לְכֶם הַטְּמֵא..."

כתב הבכור שור:

"כל מקום שאמר: 'טמאים הם לכם', 'טמא הוא לכם', לשון שבח לישראל הוא, כלומר לכם הוא טמא, שאתם עם קדוש, אבל לשאר האומות שהם משוקצים, ראויים הם".

כאן נשוב ונדגיש באזני הילדים שעם ישראל הוא עם קדוש, ולכן הרחיק ה' אותנו מכל טומאה, ומפני כך הדגישה התורה "לְכֶם" - ולא להם (המילה "לכם" מופיעה לפני המילה "הטמא" כדי להבליט נקודה זו).

נאמר בפסוק לא: "אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לְכֶם... כֹּל הַנִּגְעַ בָּהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא..."

רק אחד משמונת השרצים שמת, הנוגע בו נטמא, אולם שאר שרצים, כמו חרקים ותולעים למיניהם, אינם מטמאים.

דברים המקבלים טומאה ושאינם מקבלים טומאה

(פסוקים לב-לח)

נאמר בפסוק לב: "וְכֹל אֲשֶׁר יַפֵּל עָלָיו מִדָּם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכֹּל פְּלִי עֵץ..."

כפי שפתחנו, השרץ הוא אב הטומאה ועל כן הוא מטמא אדם וכלים, לכן ישראל הרוצה לאכול קדשים קלים בתוך כלי או כהן הרוצה לאכול תרומה או קדשים בתוך כלי, עליו להיזהר שהכלי לא ייגע באחד משמונת השרצים, ואם נגע, יש לטבול את הכלי במי מקוה ולהמתין עד הערב, וכדברי רש"י: "כמים יובא - ואף לאחר מבילתו טמא הוא לתרומה. עד הערב - ואחר כך וטהר, בהערב שמש".

נאמר בפסוק לג: "וְכֹל פְּלִי חֲרָשׁ אֲשֶׁר יַפֵּל מִדָּם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ

יִטְמָא..."

דינו של כלי חרס שונה משאר כלים:

א. כלי חרס מטמא מתוכו, כלומר רק אם נפל השרץ לתוכו הכלי נטמא, אולם אם נגע רק בדפנות הכלי מבחוץ איננו נטמא, וכדברי רש"י: "אין כלי חרש מיטמא אלא מאוירו".

ב. כל המאכלים והמשקים שנמצאים בחלל הכלי נטמאים.

ג. לכלי חרס לא מועילה טבילה, הדרך היחידה לטהרו היא על ידי שבירתו.

נאמר בפסוק לד: "מִכֵּל הָאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכַל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מִיַּם יִטְמָא..."

המאכל יכול לקבל טומאה רק אם הוכשר לכך על ידי שבאו עליו מים או אחד משאר משקים שמנו חכמינו ז"ל: טל, מים, יין, שמן, דם, חלב ודבש דבורים (ראה תרומות פרק יא משנה ב), שסימנם: י"ד שח"ט ד"ם.

"וְכֵן מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכֵל פְּלִי יִטְמָא"

כשם שהשרץ מטמא אוכלין כך הוא מטמא משקין.

נאמר בפסוק לה: "וְכֵן אֲשֶׁר יִפֹּל מִנְבֵלָתָם עָלָיו יִטְמָא תַנּוּר וְכִירִים

יְהִי..."

כל כלי שיפול עליו אפילו חלק מנבלת בהמה או אחד משמונת השרצים - נטמא, וצריך לטובלו במקוה ולחכות עד הערב כדי לטהרו. שונה הוא דינם של תנור המיועד לאפיה וכיריים העשויים לבישול, כיון שהם עשויים מחרס ואינם קבועים באדמה, ושבירתם היא טהרתם.

השרץ מטמא את התנור רק אם הוא נפל לתוכו (כפי שלמדנו בפסוק לג). נסביר שאין חובה לשבור תנור וכיריים שנטמאו, אלא שאין דרך לטהרם, ולכן אי אפשר להשתמש בהם לאפיה או לבישול של תרומה או קדשים, וכפי שכתב רש"י: "שלא תאמר מצווה אני לנותצם, תלמוד לומר: 'וטמאים יהיו לכם', אם רצה לקיימן בטומאתן, רשאי".

נאמר בפסוק לו: "אֵךְ מַעֲיֵן וְבוֹר מְקֻוּה מִיַּם יְהִי טָהוֹר..."

כתב רש"י: "אך מעיין ובור ומקווה מים - המחוברים לקרקע אין מקבלים

טומאה".

כלומר, אם נפל השרץ לתוך מקוה מים, המים נשארים טהורים כי מי המקוה נחשבים מחוברים לקרקע ואינם מקבלים טומאה.

”וְנוֹגַע בְּנִבְלָתָם יִטְמָא”

כתב רש"י: **”אפילו הוא בתוך מעין ובור ונוגע בטומאתם יטמא”**. כלומר אעפ"י שאדם טובל במעין או בור כיון שתוך כדי טבילתו הוא נוגע בטומאה - הרי הוא טמא!

נאמר בפסוק לז: **”וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע טָהוֹר הוּא”**

נפרש כרשב"ם המפרש בצורה פשוטה: כל זרע או פרי כשהם מחוברים לקרקע אינם מקבלים טומאה, כפי שלמדנו בפסוק הקודם לגבי מקוה מים.

נאמר בפסוק לח: **”וְכִי יִתֵּן מִים עַל זֶרַע וְנִפֹּל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם”**

כאן מדובר על זרע שנתלש מן האדמה. במקרה זה הזרע והפרי נטמאים רק אם נרטבו והוכשרו לקבל טומאה על ידי אחד משבעת המשקים שנזכרו לעיל (י"ד שח"ט ד"ם).

נבלת בהמה טהורה מטמאה (פסוקים לט-מ)

נאמר בפסוק לט: **”וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאֹכְלָהּ...”** נזכיר שבהמה טהורה מטמאת רק אם מתה בלא שחיטה.

נאמר בפסוק מ: **”וְהָאֵכֹל מִנִּבְלָתָהּ יִכַּבֵּס בַּגְּדָיו...”**

אדם האוכל נבלת בהמה טהורה - נטמא הוא ובגדיו, כי על ידי אכילתו הוא נושא את החלק הנאכל ונטמא ב'טומאת משא'. וכך כתב הרמב"ן:

”על דרך הפשט ידבר נאוכל בדרך האוכלים שנוגע ונושא מה

שהוא אוכל ונטמא כמגע וכמשא, והוצרך להזכיר זה שלא יעלה על הדעת שתהיה טומאתו יותר גדולה בעבור האכילה".

כלומר הפסוק לא מדבר דווקא על מצב של אכילה, אלא על מגע ומשא והתורה הדגישה כאן את האכילה ללמדנו שאכילה אינה חמורה ממגע ומשא.

איסור אכילת שרץ (פסוקים מא-מג)

התורה מסיימת את פרשת דיני מאכלות אסורות ודיני טומאת אדם וכלים באיסור אכילת שרצים, ששייך יותר לחלק הראשון של הפרק, כדי שהסיום יהיה מעין הפתיחה.

נאמר בפסוק מא: "וְכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ עַל הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכַל"

שרץ הארץ אסור לאכול ממנו כלל ואין בו מינים מותרים.

נאמר בפסוק מג: "אֵל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם... וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם"

בפסוק זה מתחדש דבר חשוב: עד עתה הזהירה התורה שלא לאכול בעלי חיים אסורים כי הם טמאים, וכאן מלמדת התורה שמלבד טומאתם, אכילתם מטמאת את נפשם של ישראל.

כלומר מי שאוכל דבר טמא - הוא נטמא, וכדברי האבן עזרא: "כי ידוע כי הגוף הנאכל ישוב בשר בגוף האוכל".

נוסיף ונאמר שגם אדם שאכל דבר טמא בשוגג נטמא. אמנם טומאתו לא חמורה כמו האוכל במזיד, אך על כל פנים צריך להיזהר ביותר לבדוק היטב כל מאכל לפני אכילתו, וכדברי אור החיים:

"אולי שיבוזן לומר שצריכין ישראל להזהר לבל יכניסו לפיהם אפילו בהיסח הדעת - אלא שישתנה הפנים, במעשה מויד תעשה נפשו שקץ וכשוגג תטמא נפשו ותממטם... וצריך אדם ליזהר

בתוספות זהירות וזריזות בכל דבר אשר יכנס בגדר ספק שיקויץ".

חתימת דיני מאכלות אסורות ודיני טומאה (פסוקים מד-מז)

נאמר בפסוק מד: "בִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים..."
כתב הבכור שור: "נאה לקדוש שיהיו משרתיו קדושים ומובדלים מן הטומאות".

נוסיף ונאמר שאם נזהר להיות קדושים ה' יעזור לנו בכך, וכדברי אור החיים: "פירוש אם אתם מתקדשים, אני אקדש אתכם לכל יכנס לגופכם דבר שיקויץ".

דברים דומים כתב גם בעל הכלי יקר: "שאם תתחיל להתקדש מלמטה, אז ודאי והייתם קדושים, כי אני מקדש אתכם מלמעלה ומסייע לכם כדי שתהיו קדושים כמוני, כי קדוש אני".

נאמר בפסוק מה: "בִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לְכֶם לְאֱלֹהִים..."

כתב רש"י: "דבר אחר: 'כי אני ה' המעלה אתכם' - בבולן כתיב 'והוצאתי, וכאן כתיב 'המעלה'... והוא לשון מעלה".
כלומר התורה השתמשה כאן במילה "המעלה" ולא במילה 'המוציא', כדי ללמדנו שעם יציאת מצרים נתעלו ישראל למעלה מיוחדת, ולכן אין ראוי להם שיטמאו בשרצים ובשאר דברים.

פסוקים אלו הם לב הפרק. בלימודם נרחיב את הדיבור על קדושת ה' וקדושת ישראל.

נאמר בפסוק מז: "לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנְּאֻכָּלֶת
וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֹאכַל"

נאמר שישנה מצוות עשה לבדוק את כשרותם של בעלי החיים לפי
סימני התורה, כדברי הנצי"ב: "הוא מצוות עשה לחקור ולבדוק כל שהוא
ספק אם טמא או טהור על פי סימנים שאין ניכר לנו בבירור".

המסרים העולים מפרק יא

1. מעלת ישראל - ישראל קדושים בקדושת ה', לכן נבדלו מהעמים ונאסרה להם אכילת בעלי חיים טמאים.
2. קבלת גזירות ה' - עם ישראל נשמר מאכילת בעלי חיים האסורים מתוך קבלת גזירות ה'.
3. ידיעת ה' - ה' ברא את בעלי החיים ולכן רק הוא יכול לקבוע שלארבעה בעלי חיים בלבד יש סימן טהרה אחד.
4. מעלת אהרן ובניו - אהרן ובניו קיבלו את דין ה' על מות אחיהם באהבה.
5. שכר ה' ליראיו - אהרן ובניו זכו ללמד את ישראל יחד עם משה פרשה זו של מאכלות אסורות ודיני טומאה, כשכר על קבלתם את הדין.
6. קדושת המשכן וקדשיו - כל הבא למשכן או חפץ לאכול מקדשיו צריך להיזהר שלא להיטמא.
7. ישראל קדושים - טבעם לשקץ ולמאוס בעלי חיים טמאים.
8. זהירות יתירה במאכלות אסורות - עם ישראל נמנע מלאכול מאכלים שאיננו בקיאים בזיהוי סימניהם.
9. חשיבות המסורת - עם ישראל נמנע מלאכול בעלי חיים שלא התקבלו במסורת.
10. קדושת תרומה וקדשים - אסור לאכול תרומה וקדשים בכלים טמאים.
11. חומרת מאכלות אסורות - גם מי שנכשל במאכל אסור בשוגג - נטמא.

סיכום פרשת שמיני

אחרי ציפייה ממושכת, לאחר שבעת ימי המילואים, הגיע היום הגדול, היום השמיני - יום הקמת המשכן, השראת השכינה והתחלת העבודה.

ביום זה היתה שמחה גדולה לפני ה' כיום שנבראו בו שמים וארץ. בו החל אהרן לשמש ככהן לא-ל עליון וחנך את בניו לכהונה, הם ובניהם לדורות עולם.

הקרבנות שהוקרבו ביום זה, הוקרבו מתוך אוירה של תשובה גדולה, חרדת קודש נוראה ושמחה עצומה.

בהשפעתו של אהרן אף העם התעורר לתשובה והעביר כל רע מליבו. עם סיום עבודות היום ברך אהרן את העם בברכת כהנים באהבה רבה, בקול רם ובכוונה גדולה, ומיד לאחר מכן נראה כבוד ה' לעיני העם ואש ירדה משמים ואכלה את הקרבנות, להראות שנתקבלו ברצון.

העם שמח שמחה רבה ושר לפני ה' שירה, שלא היתה כמותה מאז שירת הים.

בשעה גדולה זו השתוקקו בני אהרן הצדיקים, נדב ואביהוא, להראות את אהבתם לה' והקטירו קטורת לכבודו, אבל היתה זו קטורת זרה כיון שלא נצטוו עליה, ולפיכך ה' דקדק עמהם והמיתם לפניו, להודיע כמה קדוש הוא משכן ה' וכמה זהירות נדרשת במילוי אחר דבר ה'. מכאן ילמדו הדורות כולם להיזהר בכבוד ה' ובעבודתו.

למרות האבל הקשה, התעלו אהרן ובניו והתגברו על כאבם העז. הם קיבלו את גזירת ה' באהבה ומשום כבוד ה' נמנעו ממנהגי אבלות ביום הגדול, ואף שמחו בשמחתו של מקום ואכלו את קרבנות היום בשמחה. אהרן זכה לכוון לאמתה של תורה בשרפו את שעיר החטאת של ראש חודש, וזכה שמשנה הודה לו.

סמוך לפסוקי הופעת השכינה ביום השמיני מופיעה פרשיית מאכלות אסורות, המעידה על קדושת ישראל וזהירותם שלא לטמא את נפשותיהם באכילת בעלי חיים טמאים. לצידה באה פרשיית הטומאה והטהרה, שאף היא מעידה על קדושתם וזהירותם שלא להיטמא. מתוך לימוד פרשיות אלו וקיום מצוותיהן מתקדשים ישראל וזוכים להשראת השכינה בקרבם.

לעילוי נשמת

הורינו היקרים

הר"ר שלמה זלמן ומרת יוכבד

רחמני זצ"ל

הרב דוד יצחק ומרת רחל

אלטשולר זצ"ל

הוקדש על ידי ילדיהם

לזי יצחק ויהודית רחמני הי"ו

